

V popoldanski seji je v debati radi cefine na žito in trgovinskih pogodb izjavil dr. Jankovič v imenu slovenskih tovarišev, da upoštevamo žalostni položaj delavcev, kakor ga je poslanec Jodlbauer slikal, a kot zastopniki kmečkega stanu moramo v prvi vrsti se ozirati na žalostni položaj kmečkega stanu, kajti ne more oporekati dejstva, da se kmetije vedno bolj zadolžujejo, istina je tudi, da žalostne gospodarske razmere vedno večje število kmečkih rodbin silijo, da merojo zapustiti svojo rodno grudo in svoj dom, in konečno je istina, da kmet ne upliva na ceno pridelkov. Vsi ti vzroki nas stlijo, da glasujemo jednoglasno za agrarne predloge gospoda Wagnerja.

Pri Eisenbergerjevem predlogu za ustanovitev strokovne šole v Radgoni, v kateri naj bi se naobraževali opekarji, cementni izdelovalci, je govoril poslanec dr. Verstovšek in zahteval tudi slovenski učni jezik; po njegovem mnenju je šola velike važnosti za celi južni del države, zlasti za malo obrtništvo v slovenskih trgih in mestih. Bolj primeren se mu zdi za tako šolo celjski okraj. Poslanec dr. Verstovšek stavi dva spreminjevalna predloga v tem smislu: nemška večina neče nikdar slišati o slovenskem delu dežele in je, kakor po navadi, odklonila predloge.

V tej seji sprejel se je tudi še zakon o načelnih določbah za javni vodovod v trški občini Ljubno.

Poslanec dr. Verstovšek je stavil predlog, da deželni zbor pozivlja vlado, da osnuje v Velenji strokovno šolo za lesno in stavbinsko obrt s slovenskim učnim jezikom.

Končno je cesarski namestnik še odgovarjal na razne interpelacije, nakar je deželni glavar ob 10. uri zvečer naznanil, da je deželni zbor odgođen.

Politični ogled.

— **Državni zbor** se je v sredo dne 20. t. m. zopet otvoril. Slovenski poslanci so našli isto jim sovražno ministerstvo pred seboj, kakor so je zapustili pri zadnji zaključitvi državne zbornice. Edino v tem je razloček, da ima to ministerstvo sedaj še več grehov proti Slovanom na svoji vesti kakor jih je imelo ob zaključitvi. V Avstriji so minoli časi, v kojih so nam vladali samo Nemci. Sedaj je prišel čas, ko bodo tudi drugi narodi odločevali o usodi Avstrije. Nemci še delajo sicer nekoliko težav, toda te težave se morajo premagati. In temu velja ravno boj naših poslancev na Dunaju.

— **Demonstracije na Dunaju.** Povodom bližnje otvoritve parlamenta je napravila socialna demokracija v ljudski dvorani na magistratu shod. Iz vseh dunajskih okrajev so korakali tja socialni demokratje. Cenijo, da je bilo vseh udeležencev okolu 60.000. Istočasno je okolu 10.000 nemških nacionalcev napravilo demonstracijski bumel od Schottenthoru do Goethejevega spomenika. Nemški nacionalci so pred parlamentom peli „Die Wacht am Rhein“ in Bismarcklied. Ko sta se sprevoda srečala, so se udeležniki psovali in vibteli palice. Ob 12. uri je nastal mir. Na tisoče katoličanov pa je popoldne spremljalo prenos Hofbauerjevih relikvij v cerkev sv. Štefana.

— **Kranjski deželni zbor.** Zasedanje kranjskega deželnega zbora je bilo v soboto zaključeno. Slovenski liberalni poslanci so pred zaključkom seje zapustili deželno dvorano.

— **Ožja volitev na Krasu,** ki se je vršila v nedeljo, dne 17. t. m., med kandidatoma S. L. S. dr. Stepančičem in Zlobcem, je imela sledeči izid: Dr. Stepančič je dobil 424 glasov, Zlobec pa 263. Izvoljen je torej Stepančič. S. L. S. ima sedaj devet izvoljenih poslancev.

— **Špansko.** Položaj na Španskem je zelo resen. Na eni strani raste revolucijsko gibanje v državi, na drugi

skoraj zopet na parobek, ko sliši, da ga nekdo kliče. Prestrašen se ozre in zapazi smolarja Andreja pod bližnjim drevosom, da ga kliče.

„Kaj so za teboj, da tako hitiš?“ ga vpraša, polagoma bliže prihajajoč.

„To ravno ne“, odgovori Tone, nevoljen, da bo moral iti v družbi takega človeka, ki je bil na slabem glasu daleč na okoli.

„Si srnjakom zagodel?“ vpraša ta s hudomušnim nasmehom. „Ni nobeden plesal? Slišal sem dvakrat zaporedoma počiti.“

„To nisem bil jaz,“ odgovori France. „Gotovo so lovci na poti, zato pa jo raje popiham. — Lahko noč!“

„Čakaj, grem s teboj“, se ponudi Andrej vsiljivo. „Vreča je polna, dovolj sem nastrgal, da si bom lahko ves teden močil grlo.“

„Nimam časa se muditi, moram na Brdo“, reče goodec in odhiti.

Ne da bi se ozrl, izgine med grmovjem; ko je dovolj oddaljen, skrije šele puško, ker drugače bi si jo gotovo Andrej prisvojil.

Smolar pa se je čutil razžaljenega, ker mladi mož ni maral za njegovo družbo. Rad bi si bil s pogovorom z mladim, veselim gođcem skrajšal dolgo pot.

„Glej ga no, ta se sramuje s smolarjem iti domov; seveda on je že divji lovec, a jaz samo smolar. No, prepovedano je oboje enako. Čakaj, nate se bom spomnil, kadar srečam gozdarja. No, hočem mu povedati, da se France ne razume samo na iglo in klarnet, ampak še tudi na druge reči.“

(Malje prihodnjak)

strani se množe težave v Afriki in zahtevajo vedno večjih denarnih žrtev, ki jih Španija ne bo mogla dolgo nositi. In uspehov v Afriki ni skoro nobenih. Tako je Špansko razburkano znotraj in nesrečno v svoji neprimišljeni marioški vojni. Med tem ko v Maroku pokajo puške Mavrov in uničujejo špansko vojsko, eksplodirajo v Madridu in v Barceloni bombe in uničujejo vse, kar je blizu vladajočim krogom španskim.

— **Grška.** Iz Aten javljajo: Grška vojska je sklenila, da spodi s prestola kralja Jurija in odvzame pravico do krone tudi njegovim naslednikom. Za novega grškega kralja bo izvoljen princ Abranski ali pa kakšen nemški princ.

Malá politična naznanila.

Dne 14. oktobra: V Barceloni na Španskem je bil večeraj ustreljen znani voditelj „Svobodne misli“, Ferrer. Dokazalo se mu je, da je vodil tolpe, ki so cel teden ondi pobijale, porušile skoro vse cerkve, zažgale samostane in onečaščevalle mrliče. Ferrer se je zagovarjal s tem, da je ves čas delal za „svobodo, omiko in napredek“. — Ogrski državni zbor bo najbrž razpuščen. Govori se, da bo poverjeno grofu Andrassyju, da izvede nove volitve. — Velike turške vojaške vaje se bodo pričele konec oktobra na bolgarski meji, kar naj bi bila baje demonstracija proti Bolgariji. — Cesar je večeraj sprejel v posebni avdienci japonsko vojaško odposlanstvo, ki je došlo na Dunaj, da proučava vojno organizacijo avstro-ogrške armade.

Dne 15. oktobra: Ogrska kriza se baje reši na ta način, da postane ministrski predsednik grof Ivan Zichy, notranje ministristvo pa prevzame član Košutove stranke. — V Barceloni na Španskem so izbruhili težki nemiri. En del mesta je v ogoju. — V Bruslju je bil pretekli ponedeljek otvorjen mednarodni mirovni kongres.

Dne 16. oktobra: Cesar bo baje sprejel prihodnji teden v avdienci bivšega ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuen Hedervaryja. — Poroča se, da so grški kraljevi principi prosili, da se jih odpusti iz armade kot častnike. — Gornje avstrijski in gališki deželni zbor sta se danes odgodila.

Dne 17. oktobra: V Barceloni na španskem se je večeraj v neki kasarni razpočila bomba. Več vojakov je bilo ranjenih. — Ruski car se bo sestal z italijansko kraljevo dvojico v soboto 23. t. m. blizu Turina. — Srbski zunanji minister Milovanović je bil večeraj na Dunaju pri trgovinskem ministru dr. Weiskirchnerju, s katerim je imel daljši pogovor v trgovinskih zadevah.

Dne 18. oktobra: Na Dunaju se je vršil danes ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi ministri. — Solno-graški deželni zbor se je danes odgodil. — Večeraj zvečer so napadli Mavri Špance pri Nadorju, a so jih leti zapodili v beg. Mavri imajo veliko število mrtvecev in ranjencev.

Dne 19. oktobra: Španski ministrski predsednik bo podal v najkrajšem času ostavko. — Nižjeavstrijski deželni zbor se je danes odgodil. — Rumunska in bolgarska vlada sta se baje zedinili, da zvežeta svoje železniško omrežje z donavskim mostom.

Razne novice.

* **Iz pošte.** Za poštno oficijantino v Trbovljah I je imenovana Marija Knez, za poštno oficijantino v Slov. Bistrici Ema Perške.

Iz središnješolske službe. Dosedanji suplent na mariborski gimnaziji gospod Andrej Pribil pride kot tak na prvo državno gimnazijo v Ljubljano.

Telefon. Interurbano telefonsko zvezo Maribor-Celje-Rogačec-Slatina je poštna in državna uprava dovolila. V Rogatecu in Konjicah se napravijo javne govorilnice.

Narodno-obrambna enketa se je vršila v Ljubljani v soboto popoldne in nedeljo predpoldne. Razprava je bila temeljita in živahna, in so bile zastopane vse slovenske pokrajine. Da se naše obrambno delo postavi na trden temelj ter se vsestransko organizira, se je sklenilo ustanoviti posebno obrambno društvo.

* **V kranjskem deželnem zboru** vkljub liberalni obstrukciji delo poslancev Slovenske ljudske stranke vrlo napreduje. V ponedeljek dne 11. t. m. je bil sprejet lovski zakon, ki je za kmeta jako ugoden. Sprejet je bil v isti seji, ki je trajala do pol 2. ure zjutraj, nepretrgoma 17 in pol ure, tudi novi poslovnik in cela vrsta drugih za kmeta važnih predlogov. Sprejem teh predlogov so skušali liberalci zavleči, a vstrajnost poslancev S. L. S. je to preprečila.

Na ustanovni shod Vseslovenske ljudske stranke je došlo 70 brzojavnih pozdravov. Vodja Poljske Ljudske Stranke Jan Stapinski je poslal sledeči brzojav:

Poslanec dr. Šusteršič!

Lvov, dne 16. oktobra 1909.

Odločilno vprašanje naše deželne volilne reforme je danes na dnevnem redu deželnega zbora. Vsak izmed nas je moral na krov! Moja osebna navzočnost pri Vašem narodnem prazniku je zato popolnoma nemogoča. Pozdravljam Vas tem potom kar najprisrčnejše in Vam iskreno čestitam na uspehih, ki ste jih že dosegli, in na novih. Zaupam v popolno zmago naše skupne stvari, ker živim v popolnem prepričanju, da po stoletnih dolgih in trudapolnih bojih stoji Vam ob strani srce in mišljenje celega poljskega naroda. Zagotavljam Vas najsvetejše, da Poljska Ljudska Stranka ne odneha preje, dokler ne bo ves parlamentarni poljski klub opustil sedanje trenutno oportuniteto, in da bo tudi v politiki udeleževal vsa svoja notranja čustva, da si pribore vse dežele popolno avtonomijo v blagor vseh narodov! Živela S. L. S. in

in njen splošno priznani in požrtvovalni voditelj dr. Šusteršič.

Jan Stapinski.

Goriški nadškof Frančišek Sedej je brzojavil: Pozdravljam in blagoslovim osnivačce Vseslovenske Ljudske Stranke na katoliški podlagi. Živela katoliška zedinjena Slovenija! — Tudi sarajevski nadškof Stadler in škof Šarič sta pozdravila shod. Predsednik izvršilnega odbora moravske katoliške stranke dr. Hruban je poslal ta-le brzojavni pozdrav:

Katoliško-narodni klub pozdravlja Vseslovensko Ljudsko Stranko kot novo sobojevnico za kršćanska in ljudska načela in prava in lepšo bodočnost avstrijskih slovenskih narodov. Živeli in Bog blagoslovi!

* **Ustanovnega shoda Vseslovenske ljudske stranke** so se udeležili sledeči stajerski poslanci: dr. Korošec, dr. Benkovič, Pišek, dr. Vrstovšek, Vrečko, Novak.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je vsled večje dela v tiskarni in ker je izvršila vse knjigovodsko delo v lastni, povečani in z novimi stroji opremljeni knjigovodnici, malo pozneje kakor lansko leto dogotovila letošnji književni dar za svoje člane. Vendar bodo društveniki prejeli knjige tako zgođaj, kakor je bilo v navadi prejšnja leta. Ko jih bota zima in dolgi večer zbirala na klopi ob topli peči in ob čedni mizi v kotu sobe, bodo že lahko črpali zdravo hrano za glavo in srce iz novih knjig, ki jim je bodo prinesle letos za stari dve kroni precej več kakor druga leta. Razpošiljanje knjig se prične prihodnji teden; najprej jih prejmo najoddaljenejši člani — v Ameriki, Afriki in Aziji — za njimi najbližji — Korušci — potem pa: 1. člani v raznih krajih zunaj slovenske zemlje; 2. poreška, krška in senjska škofija; dalmatinske in bosenske škofije; dja-kovska, zagrebska in ogrska škofije; sekovska in videmska; 3. ljubljanska, 4. goriška, 5. tržaško-kopraska, 6. lavantinska škofija. Celovski in vsi udje, ki prejemo knjige naravnost v tiskarni, naj pridejo čim preje ponje, da nam ne bodo delale predolgo napotja v itak tesnih naših prostorih. Vse književne pošiljave spremlja naša iskrena želja: Daj jim Bog obilo svojega blagoslova!

Knjige Družbe sv. Mohorja je naše uredništvo večeraj prejelo in sicer sledeče: 1. Marija v zarji slavje. 2. Sveta maša. Molitvenik. 3. Podobe iz misi-jonskih dežel. I. zvezek. 4. Pisana mati. Povest. 5. Navzgor—navzdol. Povest. 6. Slovenske večernice. 63. zvezek. 7. Koledar za leto 1910.

Protiv draginji. Pri ministrskem posvetovanju o draginji so posebno razpravljali o sledečih točkah: 1. Znižanje colnine na žito, ker je pa odvisno od Ogrske, ki bo gotovo proti temu. 2. Za meso in pecivo se določi najvišja tarifa. 3. Za znižanje cen sočivju in mleku naj bi skrbele združne organizacije; velike važnosti bi bilo tudi, da bi se dosegel neposreden promet med izdelovalcem in vživateljem. 4. Znižanje železniških tarif bi tudi pripomoglo, da odneha sedanja neznosna draginja.

Prošnja. Po toči zelo hudo prizadet naš dopisnik v ormoškem okraju prosi zase in svoje otroka ponošene zimske obleke. Dobrotniki naj jo blagovolijo poslati uredništvu našega lista, ki jo bode do-tičniku oddalo.

* **Obvestilo.** Vojna uprava kapi po trgovskem običaju za Maribor 5900 q pšenice in 5120 rž. Tozaderna ponud-bena obravnava se vrši dne 27. oktobra 1909. pri c. in kr. intendanci 3. voja v Gradcu. Kolekovane ponudbe morajo biti najkasneje do 9. ure popoldne na svojem mestu. Po-goji se lahko zvejo tudi pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Mariboru.

Trgovska in obrtna zbornica, na Dunaju je začela večeraj razpravljati o vladni predlogi glede socialnega zavarovanja. Zbornica bo pojasnila svoje stališče napram tem predlogom, po katerih se ima do-sedanje letno zavarovanje 99 milijonov kron zvišati na letnih 175 milijonov. Razpravljalo se bo tudi o spremembi zakona glede osebnih davkov.

* **„Estarić“** na Dunaju. Zrakoplovec Rennerji iz Gradca so se v soboto dvignili s svojim zrakoplovom ob navzočnosti cesarja in neštevitne množice. Ta polet je jako dobro vspel. Pri drugem poletu v nedeljo so pa imeli smolo. Zrakoplov je namreč trčel s prednjo polovico ob zrakoplovno uto. Starejši izmed bratov, Renner Aleksander, je padel iz čolnička na zemljo, a se k sreči ni znatno poško-doval. Ker se je nekoliko pokvaril tudi motor, je veter zgrabil zrakoplov in ga podil v smeri proti severozapadu preko stolpa Štefanove cerkve. Ves ta dogodek je opazo-vala množice več nego 50.000 ljudi. Oba na tleh se na-hajajoča Renner oče in sin sta se vsedla v avtomobil ter jela dirati za zrakoplovom, ki se je v Strebersdorfu brez vsake ne-reče spustil na tla. Rennerji so se vrnili v avto-mobilom na Dunaj, kjer so jim prejeli navdušene ovacije.

Liberalci o ljudstvu. Slovenski liberalci po-znajo kmečki in delavski stan le takrat, kadar ga ra-bijo. Rabijo ga pa v prvi vrsti ob času raznih vo-litev. Tistikrat so liberalci z našimi kmeti in delav-ci nađ vse prijazni, obetajo jim zlate gradove in ne-besa že na zemlji, ako volijo liberalne kandidate. Hlinijo se tudi, da so dobri kristjani in da jim ljud-stvo raje veruje, si obesijo okoli vratu celo rožni venec. Ko so pa volitve končane, tedaj je pa tudi z vso liberalno prijaznostjo in naklonjenostjo napram ljudstvu proč. Kmet postane zopet zarobljen in ne-umen, kakor je bil pred volitvami. Nesramni so li-beralci celo tako, da javno v časopisih imenujejo slo-vensko ljudstvo ne u m n o („Slovenski Narod“ z dne 13. t. m.). Se grše pa piše „Soča“, glasilo go-riških liberalcev o priliki padca liberalnega poslan-